

שקדניב

ביטחון בצעדים הראשונים

צעצועים לפי גיל

מדריך מפורט לצעצועים שמלווים את ההתפתחות של התינוק שלך

0-24 חודשים • מדריך חינוכי

נכתב עבורך על ידי שקד ניב
מלווה אמהות ותינוקות מהצעד הראשון

 shakedniv.co.il

 [@firststepsw.shaked](https://www.instagram.com/firststepsw.shaked)

קצת עליי, ולמה כתבתי את המדריך הזה

היי, אני שקד - אמא של גל, ומלווה התפתחותית לתינוקות בגיל הרך.
אני משלבת גישה מונטסורית עם תורת ההיקשרות,
ומאמינה בליווי **בלי השוואות, בלי לחץ ובלי הפחדות**.
רק כלים אמיתיים, שמתאימים לקצב של התינוק - ולקצב שלך.

איך נולד המדריך הזה

השאלה שאני הכי הרבה מקבלת היא "מה אני קונה לו עכשיו?"
אז ריכזתי לך כאן, מגיל לידה ועד גיל שנתיים, בקבוצות של שלושה חודשים -
חמישה צעצועים נבחרים לכל שלב, עם ההסבר המלא: למה זה עוזר לו, באיזה תחום התפתחותי,
ואיך להשתמש בזה נכון.

חשוב לזכור לפני שמתחילים

הגילאים כאן הם טווח מנחה, לא כלל ברזל. יש תינוקות שמגיעים לשלב מוקדם, יש שמגיעים אליו מאוחר יותר - שניהם
תקינים לגמרי. אם הבייבי שלך "עוד לא שם" עם צעצוע מסוים, פשוט תחכי - הוא יגיע לזה בקצב שלו.

הבהרה קטנה

אני לא קלינאית תקשורת. כל מה שכתוב במדריך על התפתחות שפה מבוסס על הידע המקצועי הכללי שלי כמלווה
התפתחותית. אם יש לך תהיות ספציפיות לגבי השפה של התינוק שלך, מומלץ להתייעץ עם קלינאית תקשורת.

לפני שאת קונה

כדאי לדעת

- ✦ זמן רצפה חופשי הוא ה"צעצוע" הכי חשוב שיש, ושום צעצוע לא מחליף אותו
  - ✦ פחות זה יותר - 4-5 צעצועים בהישג יד, בגובה עיניים, עדיפים על ארגז מלא שמציף
  - ✦ עדיף עץ וחומרים טבעיים על פני פלסטיק - בעיקר בגיל שתינוקות מכניסים הכל לפה
  - ✦ צעצוע יד שנייה - זה בהחלט בסדר
  - ✦ רוטציית צעצועים במקום לקנות עוד - להחליף כל שבועיים-שלושה, מחזיר עניין בלי הוצאה נוספת
- וגם אם התקציב מוגבל - זה בסדר גמור. את לא צריכה כלום מכל הרשימה הזו כדי לגדל תינוק מתפתח היטב. צעצוע יד שנייה או מושאל, או פשוט כפות עץ מהמטבח - כל אלה עובדים מצוין.

טעות נפוצה

אני לא ממליצה לרכוש גדר פעילות או הליכון - הגוף שלו לומד הכי טוב כשהוא חופשי לזוז. ובנוגע לטרמפולינה - אפשר, אבל במידה. אני מרחיבה על זה בעמוד האינסטגרם שלי, את מוזמנת להיכנס לקרוא.

@firststepsw.shaked

בדיקת בטיחות מהירה

התקן הבטיחותי המקובל בעולם להגדרת "חלק קטן מסוכן" חל על כל צעצוע המיועד לילדים עד גיל 3 - כל חלק שעלול להיכנס לגרון ולחסום את הנשימה נחשב מסוכן, ולכן אסור שיהיה בצעצוע לגיל הזה. אז לפני שאת קונה צעצועים: תבדקי שאין חלקים קטנים שיכולים להיתלש, ושאין חוטים או רצועות ארוכות. לא צריך לפחד, אלא רק להיות מודעת - במיוחד כל עוד הוא בשלב שבו הוא מכניס הכל לפה.

הרבעון הרביעי

0-3 חודשים

החודשים הראשונים הם בעיקר סביב ויסות, מגע וזמן פנים אל פנים. ככה שאין פה דגש על צעצועים. ועדיין, יש כמה צעצועים עדינים שתומכים במה שקורה בגוף ובמוח של התינוק: התחלת שליטה בהחזקת הראש וחגורת הכתפיים, ומערכת חושית שמתחילה ללמוד איך "לווסת את העולם". הצעצועים כאן הם תוספת, לא תחליף לזמן איתך.

מה קורה עכשיו - בכל תחום התפתחותי

קוגניטיבי/שפה

זיהוי הקול והפנים שלך, "שיחות" ראשונות בקולות גרוניים

חושים

ראייה מטושטשת שמתמקדת בעיקר בניגודים חדים

מוטוריקה עדינה

כף היד קפוצה כרפלקס מולד, מתחילה להיפתח ולהיפגש קרוב לקו האמצע

מוטוריקה גסה

הרמת ראש וחזה בזמן בטן, התחלה של בניית שליטה בצוואר ובחגורת הכתפיים

מקל גשם

ריכוז

חושי-שמיעה

אפשר ומומלץ להשמיע לו כבר מגיל לידה. חושית - מלמד את המערכת השמיעתית לזהות ולעקוב אחרי מקור קול; רגשית - כלי ויסות מצוין ברגעי בכי.

כרטיסי ניגודיות

מיקוד

חושי-ראייה

חושית - הראייה שלו עדיין מטושטשת ורואה הכי טוב ניגודים חדים בשחור-לבן. מוטורית - זו גם הזדמנות לתרגל הרמת ראש כדי לעקוב אחרי הכרטיס.

מרחק אידיאלי - כ-20-30 ס"מ.

בד/ספר טקסטורות רך

מרקמים

חושי-מגע

מרקמים שונים - רך, חלק, מרשרש - מעשירים את חוש המגע שמתפתח במהירות. מוטורית, זה גם מזמין אותו לגעת ולתפוס בעדינות.

מראה בטיחותית

מוטיבציה לתנועה

זמן בטן

מוטורית - נותנת סיבה טובה להרים ראש בזמן בטן ולחזק צוואר וכתפיים. קוגניטיבית - ההיכרות הראשונה שלו עם הרעיון שיש "מישהו" מולו.

צמיד/גרב עם פעמון עדין

מודעות לגוף

חושי-שמיעה

כשהוא מזיז יד או רגל והפעמון מצלצל, הוא מקבל משוב חושי-שמיעתי מיידי לתנועה הספונטנית שלו. זו עדיין לא הבנה מודעת של סיבה ותוצאה (זו תתפתח בהמשך) - אלא בעיקר גירוי נעים שמלווה תנועה טבעית.

להרכיב לזמן קצר ובהשגחה מלאה בלבד - לא לישון איתו.

3-6 חודשים

אחיזה, נשיכה, ומעקב

בין 3 ל-6 חודשים קורית קפיצת גדילה: הוא עובר מתנועות רפלקסיביות להושטת יד מכוונת. הידיים מתחילות "לעבוד ביחד", והפה הופך לכלי חקירה מרכזי - ולכן זה גם הגיל שבו נשכנים נהיים ממש רלוונטיים.

מה קורה עכשיו - בכל תחום התפתחותי

קוגניטיבי/שפה

ציפייה לדפוסים חוזרים, גילוי היכולת לגרום לדברים לקרות

חושים

הבחנה בין גוונים, מעקב חלק אחרי עצם נע, הכנסת הכל לפה כדי "לבדוק"

מוטוריקה עדינה

הושטת יד מכוונת ותפיסה, הידיים נפגשות ומחזיקות יחד - הישג מרכזי בגיל הזה

מוטוריקה גסה

התייצבות שליטה בראש, התחלת התהפכות והישענות על הידיים בזמן בטן

רעשן עם קצה נשכן

חושי-שמיעה אחיזה

מוטורית - מתרגל אחיזה, הנפה ושחרור. חושית - מלמד לקשר בין תנועת היד לצליל שנוצר, אחד הבסיסים הראשונים של סיבה-ותוצאה.

נשכן (כדור ידיות)

עין-יד-פה אחיזה בשתי ידיים

מוטורית - אחת מהאחיזות המכוונות הראשונות שלו, לעיתים קרובות בשתי ידיים יחד. חושית - הפה הוא כלי החקירה המרכזי שלו עכשיו, וזה גם מקל אם יש שיניים בדרך.

כדור קוצים

מרקם גס חושי-מגע

חושית - מרקם עשיר שמעשיר את מערכת המגע. מוטורית - כשהוא מתגלגל הוא מתחיל להבין עוד קשר בין פעולה שלו לתוצאה שהוא רואה.

מקל גשם

מעקב עיניים ריכוז

חושית - הצליל הרציף מרגיע ומעודד ריכוז. מוטורית - עכשיו הוא גם עוקב בעיניים אחרי התנועה הפנימית שלו.

כדור רך עם חורים לאחיזה קלה

שתי ידיים אחיזה קלה

החורים בכדור עוזרים לאצבעות קטנות למצוא אחיזה בקלות - בדיוק מה שהוא צריך בשלב שבו האחיזה עוד לא חזקה. מוטורית זה גם מתרגל את שתי הידיים לעבוד יחד סביב אותו חפץ.

ישיבה, זחילה, וקביעות העצם

6-9 חודשים

הישיבה מתייצבת, ותנועות ראשונות לקראת זחילה מתחילות - התהפכות, דחיפה על הידיים, ונדנוד על ארבע (ידיים וברכיים). זה גם הגיל שבו קביעות העצם מתחילה להתגבש: הוא מבין שדבר שנעלם עדיין קיים, ומשחקי הסתרה-וגילוי נהיים מרתקים.

מה קורה עכשיו - בכל תחום התפתחותי

קוגניטיבי/שפה

התגבשות קביעות העצם; פיק-א-בו
נהיה ממש מרתק

חושים

שילוב כמה חושים יחד - לראות,
לתפוס, להכניס לפה

מוטוריקה עדינה

התפתחות אחיזת מלקחיים ראשונית,
העברת חפץ מיד ליד

מוטוריקה גסה

ישיבה נתמכת ואז עצמאית, תנועות
ראשוניות לקראת זחילה

ספינר עם חלקים מסתובבים

שורש כף היד תכנון מוטורי

מוטוריקה עדינה - תנועת סיבוב עם כף היד היא שלב מתקדם יותר מתפיסה פשוטה. קוגניטיבית - הוא לומד שהוא יכול לשלוט בתנועה של חפץ, לא רק להחזיק אותו.

צעצוע נע (כמו סרטן מרקד)

עידוד זחילה מעקב כיוון

מוטורית - נותן לו סיבה טובה לזוז לכיוון מסוים, בדיוק כשהגוף מתחיל להתארגן לזחילה. חושית-קוגניטיבית - מעקב אחרי עצם נע מפתח גם תיאום חזותי-מוטורי וגם ציפייה למה שיקרה.

כוסות / קוביות נערמות

קביעות העצם העברה בין ידיים

קוגניטיבית - להסתיר ולגלות חפץ מתחת לכוס מתרגל בדיוק את קביעות העצם שמתפתחת עכשיו. מוטוריקה - העברת חפץ מיד ליד מתרגלת תיאום בין שני צדי הגוף.

צעצוע לחיצה

סיבה ותוצאה מופק צליל

קוגניטיבית - דוגמה ברורה לסיבה-ותוצאה: הוא לוחץ, וקורה משהו. מוטורית - מתחיל עם כל כף היד, ולקראת סוף הטווח מתחילה גם לחיצה עם אצבע אחת - הבשלה מוקדמת לקראת אחיזת מלקחיים.

סלסלת אוצרות (חפצי בית בטוחים ומרקמים שונים)

חקירה חושית בלי לקנות כלום

סל עם כמה חפצים ביתיים בטוחים (כפית עץ, מברשת רכה, כדור בד) שהוא בוחר בעצמו מה לחקור. מוטוריקה - זה מעודד יוזמה עצמאית; חושית - זה נותן מגוון מרקמים אמיתי בלי צורך לקנות כלום חדש.

התרוממות, שיוט, ואחיזת מלקחיים

9-12 חודשים

הוא מתרומם לעמידה ומשייט לאורך רהיטים - חלק מהתינוקות כבר עושים צעד או שניים לקראת סוף הטווח הזה. אחיזת המלקחיים (אגודל מול אצבע) מבשילה, ואיתה מגיעה סקרנות לחפצים קטנים, חורים ומיון.

מה קורה עכשיו - בכל תחום התפתחותי

קוגניטיבי/שפה

מילה ראשונה בעלת משמעות, הבנת "לא", למידת סיבה-ותוצאה

חוש

שילוב ראייה-שמיעה-מגע בו-זמנית לחקירת חפץ חדש

מוטוריקה עדינה

אחיזת מלקחיים מבשילה - מאפשרת ליקוט חפצים קטנים

מוטוריקה גסה

התרוממות לעמידה, שיוט לאורך רהיטים, צעד ראשון עם תמיכה אצל חלק מהתינוקות

צעצוע דחיפה יציב

איזון

שיוט וביטחון בעמידה

מוטוריקה גסה - צעצוע שהוא דוחף בעצמו כשהוא כבר עומד מעודד הליכה עצמאית ונותן ביטחון בגוף. זה שונה מהליכון עם מושב, שלא מומלץ כי אינו דורש ממנו לעבוד באמת על שיווי המשקל שלו. להיות לידו, ולהיענות לעזרה תמיד כשמבקש.

תיבת מיון צורות (פשוטה)

אחיזת מלקחיים

פתרון בעיות

קוגניטיבית - הוא בודק ומנסה איזו צורה מתאימה לאיזה חור, ולומד להתאים בין צורות - שלב מוקדם בהתפתחות היכולת להבין איך חפצים מתאימים זה לזה במרחב. מוטוריקה עדינה - אחיזת המלקחיים הבשלה שלו מאפשרת לו סוף-סוף לתפוס ולמקם חפץ קטן בדיוק. צורה אחת או שתיים בלבד - תיבה עמוסה מבלבלת בגיל הזה.

כדור גדול לגלגול

קשב משותף

יציבות ליבה

מוטוריקה גסה - לשבת ולגלגל כדור מחזק שרירי גו ומתרגל שיווי משקל בשיבה. חברתית-קוגניטיבית - גלגול כדור הלך ושוב הוא תרגול ראשון של "תור" ואינטראקציה הדדית.

ספרי בד/קרטרון עבים

שפה

מוטוריקה עדינה

מוטוריקה עדינה - דפדוף בעצמו מתרגל בדיוק את אחיזת המלקחיים החדשה שלו. שפתית - מילים חוזרות שהוא שומע שוב ושוב בונות את אוצר המילים הפסיבי שלו, עוד לפני מילה ראשונה.

הכנסה והוצאה מקופסה

פנימה-הוצאה

מלקחיים

קוגניטיבית - להכניס ולהוציא חפצים מקופסה זו אחת הפעילויות האהובות בגיל הזה, ומתרגלת את המושג "בפנים/בחוץ". מוטוריקה עדינה - כל חפץ שנכנס דורש שליטה מדויקת יותר באחיזת המלקחיים.

משחק דמיוני ראשוני

15-18 חודשים

אצל חלק מהתינוקות ההליכה נהיית בטוחה יותר, ויש שכבר מנסים לרוץ (עם נפילות רבות - וזה בסדר גמור). הטווח התקין להליכה בטוחה רחב מאוד ויכול להימשך עד גיל שנתיים. אוצר המילים קופץ מכמה מילים בודדות לעשרות, ומתחיל משחק דמיוני ראשון: הוא "שותה" מכוס ריקה או "מדבר" בטלפון צעצוע.

מה קורה עכשיו - בכל תחום התפתחותי

קוגניטיבי/שפה

אוצר מילים קופץ; משחק דמיוני ראשוני (מדבר בטלפון, שותה מכוס ריקה)

חושים

נהנה ממשחק חושי גדול יותר (חול, מים, מרקמים) בפחות פיקוח צמוד

מוטוריקה עדינה

אחיזת עיפרון בכף היד ושרבוט, התחלת דפדוף עצמאי

מוטוריקה גסה

הליכה שהולכת ומתייצבת (תקין גם אם עדיין לא בביטחון מלא), ניסיונות ריצה, טיפוס על רהיטים

כדור לבעיטה

קואורדינציה

איזון על רגל אחת

מוטוריקה גסה - בעיטה דורשת רגע של איזון על רגל אחת בלבד, אתגר גדול לגוף שרק לומד ללכת. זה גם תרגול טוב לקואורדינציה בין עין לרגל.

עגלת קניות/דחיפה גדולה

שאת משקל

ביטחון בהליכה

מוטוריקה גסה - לדחוף משהו גדול ויציב תוך כדי הליכה מוסיף אתגר איזון בלי לסכן אותו. זה שלב טבעי אחרי צעצוע הדחיפה הקטן יותר של גיל 9-12.

טלפון / כוס למשחק דמיוני

שפה

משחק סמלי

קוגניטיבית - לדבר בטלפון או לשתות מכוס ריקה זה משחק סמלי - להשתמש בחפץ כאילו הוא משהו אחר. זו קפיצה חשיבתית משמעותית, לא רק "משחק".

בובה פשוטה לטיפול

חיקוי

משחק דמיוני

קוגניטיבית-רגשית - "להאכיל" או "לכסות" בובה זו התחלה יפה של משחק דמיוני, ושיקוף של מה שהוא עצמו מקבל ממך כל יום.

ארגז חול/מים עם כלים

מוטורי עדין

חושי

חושית - חול ומים הם חוויה עשירה ולא צפויה שהוא לא יכול לקבל מרוב הצעצועים. מוטוריקה עדינה - למלא, לשפוך ולערבב עם כפות וכלים מתרגל שליטה ותיאום עין-יד.

בהשגחה צמודה תמיד - גם באמבטיה וגם בחוץ.

רוצה ללכת איתי עוד קצת?

יש עוד כמה דרכים ללוות אותך ואת התינוק שלך, מעבר למדריך

ליווי אישי

ליווי פרטני שמתאים את עצמו אלייך ולתינוק שלך - בין אם זו שאלה נקודתית, ליווי צמוד בתקופת מעבר, או ליווי מקיף יותר.

בטלפון

בזום

בקליניקה

לפרטים

מפגשים קבוצתיים

כמה סוגים של מפגשים קבוצתיים - סדנאות התפתחות לפי נושא (עיסוי תינוקות, זחילה, ישיבה עצמאית, עמידה והליכה ועוד), מעגלי אמהות למרחב של שיתוף ותמיכה, ועוד.

קבוצה קטנה

מעגלי אמהות

סדנאות התפתחות

לפרטים

100% בחינם

מעגל האמהות - קבוצת הוואטסאפ שלי

כבר מעל 70 אמהות שמתיעצות שם כל יום - שאלות, התנסויות ותמיכה אמיתית מאמהות שנמצאות באותו שלב בדיוק כמוך. ללא עלות, ואפשר לצאת בכל רגע.

להצטרפות בחינם

שקדניב

ביטחון בצעדים הראשונים

שקד ניב — מלווה אמהות ותינוקות מהצעד הראשון

050-2170004

shakedniv.co.il

@firststepsw.shaked